

Valoa nettikulttuurin alkuhämärään

AGRICOLA

[\[Vaihtoehtoinen verkko\]](#) [\[Nyyssiarkistosta tuotevertailuihin - DejaNewsin nousu ja tuho\]](#) [\[Arkisto siirtyy Googlen haltuun\]](#)
[\[Arkiston sisällöstä\]](#) [\[Viitteet\]](#)

Amerikkalainen nettiyritys Google ilmoitti joulukuussa 2001 laajentaneensa [Google Groups](#) -hakupalvelunsa sisältämää Usenetin keskusteluryhmien arkistoa takautuvasti aina vuoteen 1981 saakka. Arkiston sadat miljoonat artikkelit tarjoavat mielenkiintoisen näköalan koko nettikulttuurin kehitykseen.

Usenetin keskusteluryhmät ovat kaupallisen Internet-boomin alettua jääneet jossain määrin taka-alalle ainakin julkisen huomion suhteen, mutta niillä on kuitenkin ollut oma tärkeä roolinsa 80- ja 90-lukujen nettikulttuurin kehityksessä. Samalla sekä Usenetin historia että myös nyysiviestien arkistoinnin vaiheet heijastelevat kiinnostavasti Internetin kehitykseen liittyneen idealismin ja toisaalta siihen kohdistuneiden kaupallisten intressien yhteiseloja ja törmäyksiä.

Vaihtoehtoinen verkko

Usenetin keskusteluryhmät (*Usenet news, newsgroups*, tuttavallisemmin "nyyssit") ovat eräänlaisia virtuaalisia ilmoitustauluja, joille kirjoitetut viestit ovat pienellä viiveellä luettavissa maailmanlaajuisesti. Englanninkielinen nimitys "uutisryhmä" on tosin harhaanjohtava, sillä kyseessä ei suinkaan ole mikään uutispalvelu, vaan useimmat ryhmät ovat vapaita keskustelufoorumeita, joihin kuka tahansa voi lähettää omia

viestejään. Varsinaisten keskusteluryhmien lisäksi Usenetiin kuuluu myös binääritiedostojen (esim. kuvien tai ohjelmien) postitukseen tarkoitettuja ryhmiä.

Usenet syntyi 70- ja 80-lukujen taitteessa Internetin edeltäjän Arpanetin ulkopuolella. Tavallaan se olikin alkuvaiheessaan eräänlainen vaihtoehtoinen "köyhän miehen Arpanet". Suurelta osin USA:n puolustusteollisuuden tarpeisiin kehitetyn Arpanetin käyttö oli vielä 70- ja 80-lukujen vaihteessa mahdollista vain tietyissä yliopistoissa, ja niinpä Arpanetin ulkopuolelle jääneen pohjoiscarolinalaisen Duke Universityn jatko-opiskelijat Tom Truscott ja Jim Ellis ryhtyivät vuonna 1979 suunnittelemaan oman unix-harrastajia yhdistävän keskustelujärjestelmän perustamista. Aluksi mukana oli vain kolme konetta, mutta verkko alkoi seuraavan vuoden kuluessa vähitellen laajentua, ja ennen pitkää se linkittyi myös Arpanetin kanssa.(1)

Varhaisen Usenetin toiminta perustui yksinkertaisiin unix-ohjelmiin ja artikkelit levisivät koneelta toiselle aluksi modeemien välityksellä. Yksittäisistä jollakin tietyllä koneella toimivista *purkeista* (engl. *Bulletin Board System*) Usenet poikkesi siinä, että sen toiminta oli alusta lähtien hajautettu usealle eri puolilla verkkoa sijaitsevalle koneelle. Vaikka koneet ja yhteydet ovat vuosien kuluessa nopeutuneet ja ohjelmatkin kehittyneet, Usenetin tekniset peruseriaatteet ovat kuitenkin säilyneet ennallaan. Kyseessä on edelleen hajautettu systeemi, ja verkon kautta koneelta toiselle leviäviä viestejä säilytetään paikallisesti kunkin palveluntarjoajan nyssipalvelimen kovalevyllä, josta käyttäjät käyvät lukemassa niitä omilla lukuohjelmillaan. Kunkin nyssipalvelimen ylläpitäjä voi myös päättää mitä ryhmiä hän ottaa palvelimelleen ja miten kauan niiden viestejä siellä säilytetään. Aikoinaan modeemiaikakaudella artikkelien leviämiseen kuluvasta ajasta aiheutuva viive saattoi olla jopa useita päiviä, mutta nykyään kiinteiden yhteyksien myötä se on useimmiten kutistunut minuutteihin tai korkeintaan muutamiin tunteihin.

Alkuvaiheessa suurin osa Usenetin keskusteluista käsitteli tietokoneisiin ja tietokoneohjelmiin liittyviä kysymyksiä, mutta varsin nopeasti keskustelu laajeni muihin aiheisiin, ja myös erilaiset kulttuuriin, politiikkaan tai tieteeseen liittyvät aiheet alkoivat saada omia ryhmiään. Usenetin kansainvälisten ja maailmanlaajuisten

ryhmien rinnalle syntyi vähitellen lukuisia kansallisia ja paikallisia ryhmähierarkioita, mm. suomalaiset [sfnet](#) ja [finet](#). Keskustelijoiden demografia painottui kuitenkin pitkälle 90-luvulle saakka toisaalta atk-harrastajiin ja ammattilaisiin ja toisaalta akateemiseen maailmaan, jonka piirissä verkon käyttö muutenkin levisi nopeasti jo ennen kuin kaupalliset Internet-yhteydet tulivat markkinoille.

Usenetiin on aikojen kuluessa liitetty paljon erilaisia suoraan demokratiaan ja yhteisöllisyyteen liittyviä idealistisia ajatuksia. Ryhmien saatettiin nähdä toteuttavan valistusajan ihanteita keskenään tasaveroisesten, toisiaan pyyteettömästi auttavien nettikansalaisen rationaalisen julkisen keskustelun sfäärinä. Tähän viittaa sekin, ettei Usenetilla ole kiinteää keskushallintoa, ja esim. päätökset uusien ryhmien perustamisesta tehdään edelleen äänestämällä. Hyviä johdatusia tähän Usenetin ja yleisemminkin koko verkkokulttuurin utopistisia ja vastakulttuurisia mahdollisuuksia korostavaan ajatteluun ovat esimerkiksi Howard Rheingoldin "[Virtual Community](#)" (1993) ja Michael ja Ronda Haubenin "[Netizens](#)" (painettu versio 1997; teos on kuitenkin kirjoitettu muutamaa vuotta aiemmin), jotka heijastavat suoraan 90-luvun alkupuolen käsityksiä nettikulttuurista ja sen kehityksen suunnasta.

90-luvun kaupallisen Internet-boomin ja "Tiedon valtateihin" liittyvän retoriikan vaikutus Usenetiin oli vahvasti kaksijakoinen. Myös Usenetin ryhmien suosio kasvoi nopeasti 90-luvun alun jälkeen, kun ne tulivat yhä laajemmin saataville myös akateemisen maailman ulkopuolella. Toisaalta ne jäivät julkisuudessa lähes tyystin uuden tulokkaan, World Wide Webin varjoon - Usenetin sijasta nimenomaan webistä ja www-sivuista tuli Internetin näkyvin symboli ja välillä lähes sen synonyymi. Epäilemättä tähän vaikutti se, että Usenetin keskustelujen taivuttaminen kaupallisesti hyödynnettäväksi tuotteeksi oli lähes mahdotonta, kun taas vuosina 1993-94 markkinoille tulleet ensimmäiset graafiset www-selaimet mahdollistivat visuaalisesti näyttävien ja markkinoinnin kannalta houkuttelevien sivukokonaisuuksien luomisen. Vaikka www-selaimien yhteyteen liitettiin myös erillisiä sähköpostin ja nyysiryhmien lukuun tarkoitettuja ohjelmia, Internet-yhteyksiä myytiin suurelle yleisölle pääasiassa www-sivuihin ja *nettisurffaukseen* liittyvien mielikuvien avulla.

Toisaalta Usenetkaan ei ole enää ollut entisensä. Veteraanit saattavat

muistella kaihoisasti ihannoituja vanhoja hyviä aikoja 80-luvulla ja 90-luvun alussa, ennen "[ikuista syyskuuta](#)" eli uusien aiempaa nettikulttuuria tuntemattomien käyttäjien vyöryä, joka alkoi toden teolla kaupallisten Internet-yhteyksien yleistyessä 90-luvun puolivälin tienoilla. Samoihin aikoihin osuivat myös ensimmäiset kaupalliset massapostitukset, joista pian tuli todellinen riesa sekä nyssien että (hieman myöhemmin) myös sähköpostin käyttäjille.(2)

Utopistien haaveileman yhteisen, tavallisten ihmisten ehdoilla toimivan maailmankylän sijasta nykyinen Usenet muistuttaa pikemminkin valtavaa, hallitsemattomasti kasvanutta ja monin paikoin slummiutunutta modernia suurkaupunkia. Kansalliset, poliittiset, rodulliset ja uskonnolliset ennakkoluulot ja muut äärimielipiteet hukuttavat usein alleen kaiken rationaalisuuteen pyrkivän keskustelun, eikä "[nettikansalaisilla](#)" ole välttämättä mitään sen kummempaa ryhmärajat ylittävää yhteenkuuluvaisuuden tunnetta. Tuhansien ja taas tuhansien nyssiryhmien muodostamassa viidakossa on sikinsokin laajoja kokonaan autioituneita tai vihamielisten häiriköiden kansoittamia alueita, vaikka niiden lomasta toki edelleen löytyy myös toimivia palveluita ja kohtuullisen turvallisia naapurustoja. Alkuperäistä kyläyhteisöä varten luotu kansainvälisien ryhmien hallintomalli ei ole enää pitkään aikaan kyennyt uusiutumaan tai puuttumaan pahimmin rappeutuneiden alueiden ongelmiin. Toisaalta kaikista ongelmista huolimatta lienee kuitenkin ilmeistä, ettei Usenetin jo kauan sitten ennustettu "[pikaisesti odotettavissa oleva kuolema](#)" ole näköpiirissä aivan lähitulevaisuudessa.(3)

Nyssiarkistosta tuotevertailuihin - DejaNewsin nousu ja tuho

Nyssiartikkelit ovat alusta lähtien olleet katoavaista tavaraa. Kunkin palveluntarjoajan nyssipalvelimella on tilaa kerrallaan vain rajalliselle määrälle artikkeleita, ja niinpä vanhojen viestien säilytysaika vaihtelee yleensä ryhmästä ja palveluntarjoajasta riippuen parista päivästä muutamiin kuukausiin. Ajankohtaisten keskustelujen seuraamiselle nämä ovat useimmiten täysin riittäviä aikoja. Toisaalta myös erilliselle vanhoja nyssikeskusteluita sisältävälle arkistolle ja hakupalvelulle on jo pitkään ollut olemassa selkeä tilaus.

DejaNews oli yksityinen amerikkalaisyritys, joka perustettiin vuonna 1995 nimenomaan arkistoimaan keskusteluryhmien artikkeleita. Usenetin viestejä oli toki tallennettu aiemminkin, mutta DejaNews oli ensimmäinen niitä varten rakennettu todella toimiva ja kattava hakupalvelu. DejaNewsin avulla vanhoista nyysviesteistä oli mahdollista tehdä monipuolisia hakuja, minkä lisäksi palvelua saattoi käyttää myös uusien viestien lukemiseen ja lähettämiseen www-pohjaisen käyttöliittymän kautta.

DejaNews osoittautui nopeasti hyödylliseksi ja suosituksi palveluksi, ja kun yritys vakuutti huolehtivansa viestien arkistoisesta myös tulevaisuudessa, muiden vastaavien arkistojen ylläpitäminen näytti käyvän tarpeettomaksi. Esimerkiksi Brewster Kahlon [Internet Archive](#) -hanke (ks. [Agricolan tietosanomat 2/2000](#) ja [2/2001](#)) keräsi tiittävästi www-sivujen lisäksi myös nyysviestejä vuosina 1996-98, mutta luopui kuitenkin hankkeesta. Samoin DejaNewsin kanssa jonkin aikaa kilpaillut RemarQ-palvelu vetäytyi ennen pitkää markkinoilta.

Saavuttamastaan suosiosta huolimatta DejaNews törmäsi ennen pitkää samaan ongelmaan joka vaivaa monia muitakin kohtuuttoman suurten kasvuodotusten varaan rakennettuja nettiyrityksiä: pelkästään mainostulojen varassa toimineen nyysarkiston ja hakupalvelun ylläpitäminen ei ollut erityisen tuottoisaa bisnestä, ja mikä vielä merkittävämpää, se ei avannut riittävän huimia kasvunäkymiä mahdollista odotettavissa ollutta pörssilistautumista varten.

Niinpä yritykseen rekrytoitiin ulkopuolelta uutta johtoa, ja koko toimintaideaa [muutettiin radikaalisti](#) keväällä 1999. Nyysarkiston sijasta palvelun pääasialliseksi tarjonnaksi tulivat käyttäjien tekemät tuotevertailut, joiden ympärille oli huomattavasti helpompaa kehittää houkuttelevalta kuulostavia kaupallisia tulevaisuudennäkymiä. Samalla myös palvelun nimestä pudotettiin pois viittaus nyysseihin (DejaNews => Deja.com), ja muutenkin koko arkisto haudattiin palvelun uusilla www-sivuilla tyystin taka-alalle.(4)

Deja.comin uuden strategian ongelma oli kuitenkin ilmeinen: siinä missä nyysarkisto oli käytännössä ainutlaatuinen ja aidosti hyödyllinen palvelu, tuotevertailuiden alalla sillä oli muitakin vartenotettavia kilpailijoita. Käytännössä sen tarjoamat palvelut alkoivat muistuttaa yhä enemmän tavanomaista ylikaupallista

portaalisivua, joita verkko on muutenkin pullollaan.

DejaNewsin sivujen alkuperäinen kohderyhmä tunsu väistämättä itsensä petetyksi, eikä reaktioita ainakaan lieventänyt se, kun Deja.com ryhtyi kehittämään kaupallista lisäarvoa myös nyysarkistolle [lisäilemällä viesteihin omavaltaisesti linkkejä](#) omien sivujensa tuote-esittelyihin. Vähitellen alkoi käydä yhä ilmeisemmäksi, ettei yritys enää ollut kiinnostunut nyysarkistonsa ylläpidosta, sillä keväällä 2000 kaikki vuotta vanhemmat artikkelit [katosivat ilman ennakkovaroitusta lukijoiden ulottuvilta](#). Vanhojen artikkeleiden katoamista selittämään ilmaantui vain lyhyt muutaman rivin teksti, jossa niiden lupailtiin palaavan takaisin saataville muutaman kuukauden päästä. Kuukaudet kuitenkin kuluivat, eikä kadonneita artikkeleita enää näkynyt.

Kesän ja alkusyksyn 2000 kuluessa Deja.comin nyysipalvelun tekniset ongelmat alkoivat aina vain pahentua. Huhujen mukaan koko yritys alkoi olla konkurssikypsä, sillä tuotevertailupalvelukaan ei ollut onnistunut päihittämään kilpailijoitaan, ja rahat alkoivat käydä vähiin. Niinpä nyysarkiston kohtalosta huolestuneet kansalaiset ryhtyivät keräämään [nettiadressia](#), jossa korostettiin arkiston arvoa ja merkitystä, ja kehoitettiin etsimään ratkaisuja sen säilyttämiseksi ja pitämiseksi vapaasti saatavilla. Muutamien allekirjoittajien toiveena oli jo tuolloin, että arkisto päätyisi tavalla tai toisella Internetin hakukonepalveluista hyvämaineisimman eli Googlen haltuun. Harva kuitenkaan taisi uskoa, että näin todella tulisi käymään.

Arkisto siirtyy Googlen haltuun

Syksyllä 2000 Deja.com päätyi lopulta myymään tuotevertailupalvelunsa yhdelle kilpailijoistaan, ja yrityksestä jäi enää jäljelle alkuperäinen ydin, eli nyysarkisto. Yhtiö jatkoi kuitenkin henkilökuntansa irtisanomista, ja näytti ilmeiseltä, ettei se pystyisi enää pitkään pystyssä. Palvelun infrastruktuuri oli jo lähes romahtamispisteessä, kun Google viimein helmikuussa 2001 [ilmoitti ostaneensa koko arkiston](#). Tietävästi prosessia viivästytti se, että Deja.com halusi myydä myös aineiston keräämiseen ja indeksointiin käytetyt ohjelmistot, mutta Google oli kiinnostunut vain itse datasta.

Vanhan arkiston siirtäminen ja [muokkaaminen Googlen järjestelmään sopivaksi](#) vei muutaman kuukauden. Ilmeisesti Google ei tehnyt

ostostaan aivan hetken mielijohdeesta, sillä yritys oli aloittanut nyssien arkistoinnin jo edellisenä syksynä, ja se saattoi tarjota tämän materiaalin käyttöön muutostöiden ajaksi. Alkuvaiheessa Google sai osakseen myös [negatiivista palautetta DejaNewsin käyttöliittymään tottuneilta](#), mutta kritiikki hiipui kuitenkin nopeasti, kun Google Groups -palvelun beta-version alussa varsin primitiiviset tekniset ratkaisut kehittyivät ja pitkään tavoittamattomissa olleet vuosien 1995-1998 viestit palautuivat käyttöön luvatus aikataulun mukaisesti.

Arkiston laajentaminen vuotta 1995 varhaisempaan materiaaliin ei ollut sinänsä mikään uusi ajatus. Myös DejaNews oli alkuaikoinaan suunnitellut arkistonsa ulottamista takautuvasti varhaisempaan aineistoon, mutta tässä se ei kuitenkaan koskaan onnistunut, jos se sitä kovin tosissaan edes yritti. Googelta arkiston täydentäminen onnistui kuitenkin yllättävän nopeasti - vaikka se kuulutti alkusyksystä 2001 nyssihakunsa etusivulla etsivänsä vanhoja nyssiviestejä sisältäviä romppusarjoja, monikaan tuskin oletti tavoitteen toteutuvan näin pian.⁽⁵⁾ Todennäköisesti Google hyötyi omassa keräysoperaatiossaan arkiston pelastamisen herättämästä goodwillistä - kun koko arkiston olemassaolo oli ollut jonkin aikaa vaakalaudalla, sen tarpeellisuus ja arvo oli opittu ymmärtämään paremmin myös niiden keskuudessa, jotka olivat alunperin suhtautuneet ajatukseen nihkeästi.⁽⁶⁾

"Täydellisen" Usenet-arkiston kokoaminen omien siipiensä alle on yksi osa Googlen johdonmukaista strategiaa profiloitua Internetin parhaaksi hakupalveluksi. Mitään varmoja takeita Googlen kaltaisen kaupallisen yrityksen tai sen tarjoamien haku- ja arkistopalveluiden tulevaisuudesta ei tietysti ole, sillä IT-ala on tunnetusti kovasti tuulinen, mutta tällä hetkellä tilanne näyttää kuitenkin vakaalta. Google on kivunnut kilpailijoidensa ohi selkeästi verkon suosituimmaksi hakukoneeksi, ja jos sen kehitys jatkuu nykyistä tahtia, tilanne tuskin tulee muuttumaan aivan lähivuosina.

Arkiston sisällöstä

Tämä on ensimmäinen kerta, kun 80-luvun ja 90-luvun alkupuolen nyssiviestit ovat yhdellä kertaa saatavilla läheskään näin kattavasti. Jo Usenetin hajautetusta luonteesta ja artikkelien leviämistavasta

seuraa, ettei nyysarkisto koskaan voi olla aivan täydellinen. On kuitenkin vaikeaa arvioida, miten paljon viestejä arkistosta yhä puuttuu.(7)

Keskustelun volyymin osalta on hyvä muistaa, että vielä 80-luvulla koko Usenetin käyttäjien määrä oli yhä pieni, eikä viestejä siten kirjoitettu läheskään nykyisenkaltaisia määriä. On jopa arvioitu, että ainakin 80-luvun puoliväliin saakka yksi ihminen pystyi halutessaan seuraamaan kaikkien tuolloin olemassa olleiden ryhmien keskusteluja. Vaikka Usenet kasvoi tasaisesti koko 80-luvun ajan, varsinainen väestöräjhdys alkoi kuitenkin vasta 90-luvun puolella, ja ylivoimainen enemmistö arkiston viesteistä onkin peräisin viimeisten kymmenen vuoden ajalta. Usenetin nykyiset viralliset päähierarkiat syntyivät vasta 80-luvun puolivälin jälkeen "[Suuren uudelleennimeämisen](#)" yhteydessä, ja tämän jälkeen ryhmät ovat keskustelijoiden ja viestien määrän kasvaessa pirstoutuneet aina vain pienempiin ja erikoistuneempiin lokeroihin. Hyvän kuvan ryhmien määrästä saa esim. jos lähtee [Googlen keskusteluryhmähaun etusivulta](#) selaamaan joko Usenetin virallisten päähierarkioiden ryhmälistoja tai kansalliset ja paikalliset hierarkiat sisältävää täydellistä ryhmälistaa.

Arkiston hyödyntämistä helpottavat Googlen käyttöliittymän tarjoamat monipuoliset hakumahdollisuudet. Haku on mahdollista rajata esim. viestin kirjoitusajankohdan, ryhmän tai ryhmähierarkian perusteella, ja hakuterminä voi käyttää yksittäisiä sanoja tai kokonaisia lauseita oman mielensä mukaan. Arkistosta on mahdollista poimia esiin myös kaikki yksittäisen kirjoittajan jostain tietystä osoitteesta aikojen kuluessa lähettämät viestit. Yksittäisten viestien ohessa Googlen käyttöliittymä tarjoaa mahdollisuuden niihin liittyvistä vastauksista ja kommentteista muodostuvien viestiketjujen (*thread*) seuraamiseen. Arkistomateriaaliin kohdistuvien hakujen lisäksi Googlea voi DejaNewsin tavoin käyttää myös ajankohtaisten viestien lukemiseen ja keskusteluun osallistumiseen.

Google on koonnut omille sivuilleen [arkiston viestejä esittelevän aikajanan](#), joka keskittyy lähinnä nettimaailman ja populaarikulttuurin tapahtumiin. Sivulla on huomioitu mm. Linus Torvaldsin varhaisin kehitteillä ollutta Linuxia käsittelevä viesti ja World Wide Webin kehittäjän Tim Berners-Leen ensimmäinen ilmoitus keksinnöstään - sattumalta molemmat ovat syksyiltä 1991.

Arkiston merkitys ei kuitenkaan rajoitu pelkästään yksittäisiin merkittäviin tapahtumiin liittyviin tai merkkihenkilöiden kirjoittamiin viesteihin, vaan kuten mitä tahansa laajaa ja rikasta lähdeaineistoa, sitä voi käyttää hyvin erilaisten ja eri tasoisten kysymysten selvittämiseen.

Arkiston varhaisimmat suomalaisten kirjoittamat viestit ovat 80-luvun puolivälistä, jolloin Internet alkoi vähitellen ulottaa lonkeroitaan myös suomalaisyliopistoihin.⁽⁸⁾ Suomalaisen sfnet-hierarkian osalta Googlen arkistossa on ainakin toistaiseksi melkoisia aukkoja. Arkistosta löytyy tosin jonkin verran suomenkielisiä viestejä vuosilta 1992-93, mutta huhtikuusta 1993 lokakuuhun 1995 ulottuva vaihe näyttää puuttuvan sieltä lähes kokonaan. Toisaalta ainakin vuosien 1993-95 sfnet-viestejä löytyy arkistoituna [muualta](#) (tosin hitaan yhteyden takaa ja hankalasti käytettävässä muodossa!), ja lienee todennäköistä, että suuri osa muustakin puuttuvasta materiaalista on tallella jossakin.

Jyrki Ilva

jyrki.ilva@helsinki.fi

Viitteet:

(1) Usenetin varhaisvaiheista ks. Michael ja Ronda Hauben, "[The Evolution of Usenet: The Poor Man's ARPANET](#)" (First Monday, Vol. 3 No. 7 - July 6th. 1998). Teksti on ilmestynyt myös osana heidän kirjaansa "[Netizens. On the History and Impact of the Net](#)" (1997).

(2) Massapostitusten suurin ongelma on se, että viestien lähettäminen miljoonille vastaanottajille kerrallaan on lähes ilmaista, ja niinpä ilman riittävän tehokkaita rajoituksia roskapostin alati kasvava määrä saattaa jopa uhata sähköpostin tulevaisuutta viestintämuotona. Usenetissa tilanne on ainakin ilmeisimpien häirikköviestien osalta helpottunut aiempaa tehokkaampien suodatusmenetelmien ansiosta, mutta sähköpostiosoitteiden luvaton keruu ryhmiin lähetetyistä viesteistä on edelleen suuri ongelma. Tämän vuoksi yhä useammat kirjoittajat ovat ryhtyneet sotkemaan oman osoitteensa vaikeasti tunnistettavaan (ja

massapostittajien kannalta käyttökelvottomaan) muotoon.

(3) Muutamat Usenetin toivottomalta näyttäneeseen tilaan kyllästyneet aktiivit perustivat vuonna 1997 oman [Usenet 2](#) -nimisen verkkonsa, joka ei kuitenkaan ole saanut tuulta siipiensä alle. Toisaalta yhä suurempi osa verkkokeskustelusta on viime vuosina ohjautunut Usenetin ryhmien sijasta erilaisille sähköpostilistoille tai www-sivujen keskustelupalstoille.

(4) DejaNewsin/Deja.comin sivuilla vuosien kuluessa tapahtuneita muutoksia voi seurata Internet Archiven [www-arkistosta](#). [Arkistoon kerätty materiaali](#) on tosin osittain puutteellista ja sekä sen ajoituksessa että linkkien toiminnassa näyttää olevan selkeitä virheitä. Ongelmat saattavat olla osittain riippuvaisia arkiston sivujen katselamiseen käytetyn selaimen asetuksista. Alkuvuoteen 1999 saakka keskusteluryhmät ovat joka tapauksessa esillä arkistoiduilla DejaNewsin etusivuilla; [lokakuun 16. päivä 1999 päivätyllä sivulla](#) etusivu on jo muuttanut muotoaan niin, että koko Usenet-arkisto löytyy sivuilta ainoastaan sivun oikean ylänurkan "Power search"-hakuvaihtoehdon kautta.

(5) Varhaisen materiaalin lähteistä ks. Googlen työntekijöiden kirjoittama artikkeli [Google Groups Archive Information](#) (keskusteluryhmästä [google.public.support.general](#), 21.12.2001).

(6) DejaNewsin kokoama arkisto sai osakseen kritiikkiä mm. siksi, ettei kukaan ollut antanut yritykselle lupaa artikkelien keräämiseen ja arkistointiin, eikä sillä ainakaan olisi pitänyt olla mitään oikeutta väittää olevansa arkistoonsa kertyneiden viestien omistaja. Monet kriitikot pitivät lisäksi ongelmallisena sitä, että verkossa esitettyjen mielipiteiden kattava arkistointi vaarantaa kirjoittajien yksityisyyden, ja jotkut kyseenalaistivat jopa sen, onko nyssiviesteillä ylipäänsä mitään sellaista pysyvää arvoa, jonka takia niitä kannattaisi säilyttää. Hyvän kuvan erilaisista

keskusteluryhmien arkistointiin kohdistuvista näkemyksistä saa esim. selailemalla Slashdot-palvelun sivuilla vuonna 1999 käytyä keskustelua "[Is There Demand For A Better Usenet Search Engine?](#)".

(7) Googlen [oman näkemyksen mukaan](#) arkisto on "hyvin lähellä niin täydellistä kuin se vain voi olla". Em. artikkelissa mainittujen puutteiden lisäksi on hyvä muistaa, että binääriryhmien viestejä ei ole alunperinkään arkistoitu niiden vaatiman levytilan ja myös niihin mahdollisesti liittyvien tekijänoikeusongelmien takia. Lisäksi arkistosta puuttuvat ne viestit, joiden arkistoinnista kirjoittaja on kieltänyt joko jo viestiä kirjoittaessaan tai jälkikäteen. Kirjoittaja voi lisätä viestinsä alun otsikkoriveihin tekstin "X-No-Archive: yes", jolloin sitä ei arkistoida. Arkistosta voi [poistaa omia viestejään myös jälkikäteen](#). Samoin arkistosta on suodatettu pois suurin osa erilaisista massapostituksista ja muista häirikköviesteistä.

(8) Sfnedin pitkäaikainen koordinaattori, Tampereen teknillisen korkeakoulun professori Hannu-Matti Järvinen on kirjoittanut keskusteluryhmien varhaisvaiheista Suomessa ("[Sfnedin alkuvuodet](#)", sfned.viestinta.nyyssit, 3.8.1999).

[Agricolan Tietosanomien pääsivulle](#)

Lehden [arkisto](#)

Lehden [toimituskunta](#)

Kaikkien numeroiden [sisällysluettelot](#) yhtenä tiedostona

[Historian äärelle](#) | [Tutkimus, opetus, seurat](#) | [Arkistot, kirjastot, museot](#) | [Ajankohtaista](#)
[Agricolan kartta](#) | [Haku Agricolasta](#) | [Hakemisto](#) | [Uutta!](#)
[Tekijät](#) | [Palaute](#) | [Etusivulle](#)

